

О.Є.Бірюкова – магістр 2 року навчання
ОПП «Міжнародна інформація
та суспільні комунікації»
факультету міжнародних відносин
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

О.І.Миронова – старший викладач
кафедри міжнародних відносин
факультету міжнародних відносин
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

ГЛОБАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ Е-УРЯДУВАННЯ ЗА ІНДЕКСОМ EGDІ

У контексті глобальної цифрової трансформації державного сектору особливої актуальності набуває поняття електронного урядування, яке розглядають як ключовий інструмент модернізації системи публічного управління.

З огляду на це, здійснюється аналіз індексу розвитку електронного урядування протягом 2003–2024 рр. з метою виявлення ключових тенденцій і чинників, що визначають глобальний прогрес цифрової трансформації державного управління.

Під поняттям «електронний уряд» варто розуміти інноваційну форму державного управління, що дає можливість широкої взаємодії органів влади, громадських організацій, підприємств бізнесу й громадян у процесі керування суспільством на основі взаємозалежних внутрішніх урядових і зовнішніх суспільних інформаційних структур і ефективно діє в умовах інформаційного суспільства [2, с. 26].

Після ухвалення державами стратегій цифрової трансформації управління виникають численні виклики та можливості, які необхідно враховувати під час реалізації програм е-урядування. Одним із ключових аспектів у цьому процесі визначено бенчмаркінг. Уряди мають регулярно оцінювати прогрес і ефективність (на основі як кількісних, так і якісних показників) своїх інвестицій у сферу електронного урядування, щоб визначити, чи досягаються поставлені цілі та завдання у встановлені терміни [3].

У 2001 р. Департаментом з економічних і соціальних питань ООН (UN DESA) був започаткований проєкт – опитування ООН з питань електронного урядування. Результатом його реалізації є підготовка дворічного Звіту ООН «UN E-Government Survey», що містить оцінку рівня розвитку електронного урядування у 193 країнах-членах ООН та аналітичні висновки щодо глобальних цифрових тенденцій [4]. У 2024 р. було опубліковане 13-те видання Звіту.

У Звіті було запроваджено індекс EGDІ (який постійно вдосконалюють) як основний інструмент оцінювання рівня розвитку електронного урядування у країнах світу. Це інтегрований показник, що формується на основі сукупності допоміжних індексів (індексу онлайн-послуг (OSI), індексу телекомунікаційної інфраструктури (TII) та індексу людського капіталу (HCI)) і застосовують для оцінювання рівня готовності та спроможності національних урядів використовувати інформаційно-комунікаційні технології з метою надання населенню, бізнесу та державним інституціям ефективних інформаційних послуг. Цей індекс є важливим орієнтиром для державних службовців, політиків, дослідників, а також представників громадянського суспільства й приватного сектору, адже дає змогу глибше зрозуміти порівняльне становище країни у сфері розвитку та впровадження електронного урядування [1].

Динаміку змін середнього значення індексу EGDІ у світі відображено в таблиці 1.

Таблиця 1

Загальна динаміка EGDІ у світі

Рік	Середнє значення EGDІ у світі	Країна з найвищим EGDІ	Значення EGDІ	Країна з найнижчим (ненульовим) EGDІ	Значення EGDІ	Кількість країн з нульовим EGDІ
2003	0.3607	США	0.9271	Палау	0.0087	21
2004	0.3806	США	0.9132	Науру	0.0351	15
2005	0.3958	США	0.9062	Науру	0.0357	14
2008	0.4256	Швеція	0.9157	Чад	0.1047	11
2010	0.4178	Республіка Корея	0.8785	Нігер	0.1098	10
2012	0.4882	Республіка Корея	0.9283	Сомалі	0.0640	3
2014	0.4712	Республіка Корея	0.9462	Сомалі	0.0139	-
2016	0.4922	Велика Британія	0.9193	Сомалі	0.0270	-
2018	0.5491	Данія	0.9150	Сомалі	0.0566	-
2020	0.5988	Данія	0.9758	Південний Судан	0.0875	-
2022	0.6102	Данія	0.9717	Південний Судан	0.0852	-
2024	0.6382	Данія	0.9847	ЦАР	0.0947	-

*Складено авторами за: [4].

Дані свідчать про стале підвищення середнього значення індексу EGDІ у світі – з 0,36 у 2003 р. до 0,64 у 2024 р., що означає зростання майже на 77% від початкового рівня та відображає поступову цифрову трансформацію державного управління. Якщо у 2003–2005 рр. лідером залишалися США, то з 2010-х рр. перші позиції послідовно займають Республіка Корея та Данія, остання з яких утримує найвищі показники з 2018 р. Водночас серед країн із найнижчими значеннями переважають держави Африки, однак навіть там помітне зростання базових цифрових можливостей: з 0,0087 у 2003 р. до 0,0947 у 2024 р., що більш ніж у десять разів перевищує стартовий рівень і свідчить про поступове подолання цифрової ізоляції. Зникнення країн із нульовим EGDІ (з 21 у 2003 р. до 0 після 2014 р.) підтверджує глобальне поширення електронного урядування та скорочення цифрового розриву між державами.

На основі табл. 1 побудуємо графік росту середнього EGDІ у світі.

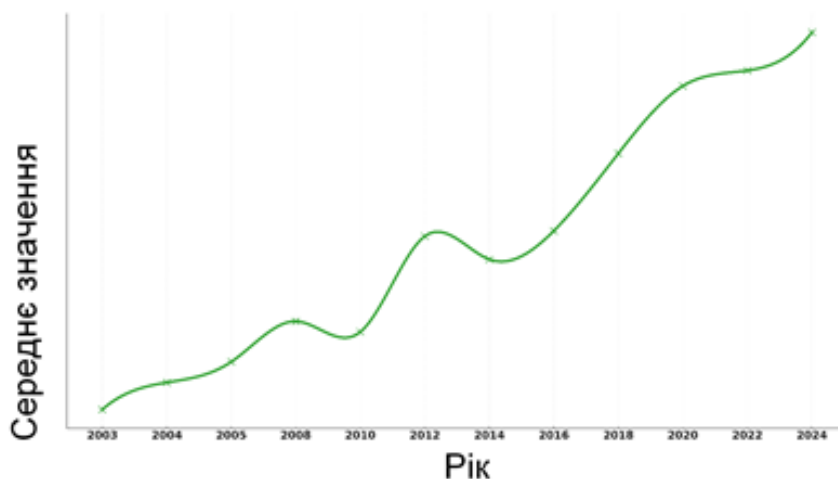

Рис. 1. Динаміка зростання середнього значення EGDІ за 2003–2024 рр.

На рисунку простежуємо загальне зростання середнього значення EGDІ у світі впродовж 2003–2024 рр., що відображає поступову цифрову трансформацію державного управління на глобальному рівні. Після незначних коливань у 2010 р. та 2014 р., пов'язаних із переглядом методології оцінювання та впливом економічних криз, спостерігається стабільне зростання показника. Починаючи з 2016 р., розвиток електронного урядування набуває сталого характеру, що свідчить про перехід від етапу формування цифрових інфраструктур до вдосконалення сервісів і підвищення їх доступності.

Для глибшого розуміння чинників, що визначають рівень розвитку електронного урядування, доцільно порівняти структуру складових індексу EGDІ у країнах-лідерах і країнах-аутсайдерах, що дозволяє простежити, які компоненти – технологічні, сервісні чи людські – найбільше впливають на кінцеві результати (табл. 2).

Таблиця 2

**Структура складових індексу EGDІ у країнах-лідерах
і країнах-аутсайдерах (2024 р.)**

Рівень EGDІ	Країна	Ранг за EGDІ	OSI	TII	HCI	Провідна складова
Дуже високий	Данія	1	0.9992	0.9966	0.9584	OSI
	Естонія	2	0.9954	0.9731	0.9497	OSI
	Сінгапур	3	0.9831	0.9881	0.9362	TII
	Республіка Корея	4	1.0000	0.9917	0.9120	OSI
	Ісландія	5	0.9076	0.9983	0.9953	TII
Низький	Чад	189	0.2674	0.1195	0.1488	OSI
	Еритрея	190	0.0000	0.1405	0.3324	HCI
	Сомалі	191	0.2971	0.1432	0.0000	OSI
	Пд. Судан	192	0.1504	0.0547	0.1521	HCI
	ЦАР	193	0.1128	0.0000	0.1713	HCI

*Складено авторами за: [4].

Порівняння складових EGDІ демонструє значний контраст між групами.

У країнах-лідерах спостерігається збалансованість компонентів (усі понад 0.90), що свідчить про комплексний розвиток цифрової інфраструктури, людського капіталу й онлайн-сервісів. Провідною складовою є індекс онлайн-послуг (OSI), що досягає максимальних значень у Данії та Кореї.

У країнах-аутсайдерах навпаки – найвищі значення має людський капітал (HCI), тоді як інфраструктура і рівень онлайн-послуг залишаються мінімальними. Отже, ключовим бар'єром для зростання EGDІ у країнах із низьким рейтингом виступає обмежений розвиток телекомунікацій і цифрових сервісів.

Висновки. Проведений аналіз динаміки індексу EGDІ у 2003–2024 рр. засвідчує стале зростання рівня цифровізації державного управління. Лідерство демонструють країни зі збалансованим розвитком усіх складових індексу. У країнах із низьким EGDІ спостерігається дисбаланс між цими компонентами, зокрема відставання інфраструктури та рівня надання послуг. Таким чином, подальше зростання EGDІ пов'язане з комплексною цифровою політикою, яка поєднує технологічний розвиток, підвищення цифрових навичок і розширення доступу до якісних електронних сервісів.

Джерела та література:

1. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І.Семенченка, В.М.Дрешпака. К., 2017. Частина 6: Моніторинг, оцінювання та прогнозування розвитку системи електронного урядування / [С.К.Полумієнко]. К.: ФОП Москаленко О.М., 2017. 64 с.

2. Клімушин П.С., Серенок А.О. Електронне урядування в інформаційному суспільстві: моногр. Х.: Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр», 2010. 312 с.

3. InfoDev & Center for Democracy and Technology (2002). The E-Government Handbook for Developing Countries. Washington, DC: World Bank. URL: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/317081468164642250/pdf/320450egovhandbook01public12002111114.pdf> (дата звернення: 01.10.2025).

4. UN E-Government Knowledgebase. Data-Center. URL: <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Data-Center> (дата звернення: 25.10.2025).

А.А.Акопов – аспірант кафедри міжнародної інформації
Навчально-науковий інститут міжнародних відносин
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

МІЖНАРОДНО-ПОЛІТИЧНЕ ПРОТИСТОЯННЯ США ТА КИТАЮ У СФЕРІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Науковий керівник:

Н.О.Піпченко – доктор політичних наук,
професор кафедри міжнародної інформації
Інституту міжнародних відносин
КНУ імені Тараса Шевченка

Штучний інтелект став стратегічним інструментом у зовнішній політиці провідних держав світу, зокрема США та Китаю. Обидві країни визнають його потенціал у гарантуванні національної безпеки, економічного зростання та глобального впливу. Однак їхні підходи до використання ШІ у зовнішній політиці суттєво відрізняються за стратегією, етикою та міжнародною співпрацею [2, с. 421].

У січні 2025 р. президент США Д.Трамп підписав указ №14179 «Видалення бар'єрів для американського лідерства в галузі штучного інтелекту», що скасував попередні директиви, зокрема указ №14110 Дж.Байдена від жовтня 2023 р. Новий указ акцентує увагу на розвитку ШІ без ідеологічних упереджень або соціальних програм, спрямованих на зміцнення лідерства США в галузі ШІ, зокрема через економічну конкурентоспроможність та національну безпеку [5].

Китай розглядає ШІ як стратегічну технологію для досягнення глобального лідерства. У 2017 р. було прийнято План розвитку нової генерації ШІ. Він передбачає досягнення світового лідерства в галузі ШІ до 2030 р. Китай також активно працює над зменшенням залежності від імпорту технологій та розвитку власних інновацій [6].

Етичні та регуляторні аспекти. У США велику увагу приділяють етичним стандартам у розвитку ШІ. Відповідно до Національної стратегії з ШІ, країна прагне забезпечити прозорість, підзвітність та не дискримінаційність ШІ-систем. Крім того, США активно працюють над розробкою міжнародних норм і стандартів у галузі ШІ через такі міжнародні майданчики, як G7 та G20.

Китай також акцентує увагу на етичних аспектах ШІ, зокрема через ініціативу «Глобальне управління ШІ», що передбачає гарантування безпеки, справедливості та розвитку ШІ на благо людства. При цьому, на відміну від США, Китай опублікував план дій на 2024–2025 рр., спрямований на вдосконалення цієї системи. Згідно з документом, уряд КНР планує прискорити розробку законодавства, пов'язаного з системою соціального кредиту, інтегрувати місцеві платформи для надання фінансових кредитних